

Időszerű politikai kérdések. Ajánló bibliográfia a szakszervezeti politikai iskola hallgatóinak.

Segédanyag a brigádvetélkedőkhöz. Szemelvények és mű-címek a jubileumi év alkalmából rendezett vállalati szellemi vetélkedőhöz.

Ajánló bibliográfia a műszaki könyvhétre. Raktári jelzetes, címléírásos bibliográfia 3 témakörből: Az üzem profiljához kapcsolódó ismeretterjesztő irodalom; A közlekedés; A rádió, a televízió.

Igy élünk... Mai életünk ábrázolása irodalmunkban. Írók, könyvek, szemelvények, részletek.

25 év története regényben és novellában. Javaslat a szocialista brigádok 1970. évi vállalásához. Címléírásos, annotált bibliográfia.

Kiemelnék még „A sötét hatalom” című antiklerikális bibliográfiát, amely szépirodalmi művek bőven annotált és ismeretterjesztő művek címléírásos jegyzékét tartalmazza. Egyébként — nagyon ötletesen! — a legtöbb bibliográfia közli a központi könyvtár és a letéti könyvtárak helyét, nyitvatartási idejét is.

Problémák

Ideje lenne, hogy a szakszervezeti bizottság és a vállalatvezetőség — amely egyébként nem sajnálja az anyagiakat a könyvtártól — felismerje, hogy két ember képtelen ellátni egy nagyvállalat 7 letéttel működő könyvtári hálózatának szerteágazó munkáját! Hiszen a brigádokkal való kapcsolat, a brigádkölcsönzések nyilvántartása, a rendezvények lebonyolítása, a kiadványok összeállítás, a letétek rendszeres cseréje és a napi könyvtári rutinmunka mind-mind hallatlanul időigényesek! A személyi probléma megoldása lehetővé tenné, hogy a könyvtárosok elmélyültebben foglalkozhassanak a brigádösszekötőkkel, közvetlen módszertani útmutatásokat adjanak a letéti könyvtárosoknak, tapasztalatcseréket bonyolítsanak le velük. Nem kevésbé szorító a helyhiány. Modern, szép, ízléses, szakszerűen berendezett az EVIG központi könyvtára, de zsúfolt, kicsi. Az olvasószobát gyakran igénybe kell venni a letéti cserék lebonyolítására (ládák, dobozok, könyvkupacok), a viszonylag szűk kölcsönzőben alig lehet megfordulni. Reméljük, hogy a művelődési központ bővítésével kapcsolatos ötéves tervben a kiemelkedően értékes munkát végző, s az üzem kulturális életében nagy jelentőségű könyvtár bővítéséről sem feledkeznek meg a vállalat illetékesei!

Györi György

A járási feladatokat ellátó közművelődési könyvtárak fenntartása és feladatköre

Az elmúlt hónap 25-én, az országgyűlési képviselői és a tanácstagok általános választások napján életbe lépett a tanácsokról szóló 1971. évi 1. törvény. Ennek értelmében a járásokban már nem működnek választott tanácsok; a tanácsi hatáskörbe tartozó államigazgatási feladatokat a járási hivatalok látják el, mint a megyei tanács végrehajtó bizottságának egységes, önálló hatáskörű szervei.

A járási tanácsok megszűnésével új helyzet állt elő a járási könyvtárak fenntartó szervét illetően. Az érvénybe lépett rendelkezések alapján fenntartójuk lehet a helyi (községi, nagyközségi, városi) tanács, de a járási hivatal is.

A közművelődés állami irányításának álláspontja szerint a közigazgatási reform szellemének az felel meg leginkább, ha a járási feladatokat ellátó intézmény — melynek alapvető helyi szolgáltatási funkciói vannak — fenntartója a helyi tanács, bár a megyei végrehajtó bizottság felhatalmazása esetén a járási hivatal is végezheti az intézmény irányítását, felügyeletét és fenntartását.

A fenntartó személyétől függetlenül feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy minden járás területén továbbra is működjön olyan könyvtár, amely ellátja a 146/1964. (MK. 16.) MM. sz. utasításban a járási könyvtár számára megfogalmazott feladatokat. Ennek biztosítása érdekében szükséges, hogy a jövőben járási funkciót betöltő könyvtár részére a megyei tanács vb elnökhelyettese, valamint az intézményt fenntartó helyi tanács illetékes vezetője együttesen adjon ki *írásbeli megbízást a területi feladatok ellátására.*

Ez egyben az intézmény működési engedélyének kiegészítő okmányát is képezné, amelynek alapján az intézmény nevében és bélyegzőjében is kifejezésre kell juttatni a kettős funkciót. (Pl. Paksi Községi és Járási Könyvtár.)

Milyen főbb tennivalók jelentkeznek változatlanul e könyvtárak járási jellegéből? Továbbra is feladatuk:

- állománygyarapításukban és szolgáltatásaikban figyelembe venni járásuk (természetes vonzaskörük) igényei közül mindazokat, amelyek meghaladják a járásban működő községi könyvtárak teljesítőkéességét és amelyeknek a megyei könyvtárra történő áthárítása — tömegességüknél fogva — gátolná a megyei könyvtár magasabb szintű szolgáltatásainak fejlesztését;
- részt venni a könyvtárközi szolgáltatások és a mozgó ellátás szervezésében, működtetésében;
- figyelemmel kísérni a községi könyvtárak állománygyarapítását, segíteni nekik állományuk feltárásában; abban, hogy működésükben minél jobban érvényesüljenek a szakszerűség és a művelődéspolitikai célkitűzések követelményei;
- informálni a községi tanácsokat könyvtáraik helyzetéről, szükségleteiről, szorgalmazni a könyvtárak működési feltételeinek javítását;
- ellátni a könyvtári statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos teendőket;
- közreműködni a körzeti könyvtárak létrehozásában, működésük megszervezésében és ellátásában;
- beszámolni a járási hivatalnak a járási feladatok végrehajtásáról.

A járási könyvtárak számára e sokrétű feladat színvonalas ellátásához továbbra is biztosítani kell a szükséges anyagi eszközöket. Az intézményt fenntartó tanács kötelessége gondoskodni arról, hogy az e célt szolgáló pénzügyi fedezetet (az esetleges fejlesztést) a jövőben is előirányozza, és biztosítva legyenek a munka végzésének személyi feltételei is.

Milyen főbb célokra kell a költségeket a jövőben is biztosítani?

- a letéti állománygyarapításra,
- a községi könyvtárosok teljesítményi díjára,
- továbbképzésre, tapasztalatcsere jellegű értekezletekre,
- kiküldetésekre,
- a művelődési autó üzemeltetésére,
- postaköltségekre,
- tájékoztatókra és egyéb kiadványokra.

A tevékenység továbbfejlesztése nem nélkülözheti e könyvtárak állománygyarapítási kereteinek, berendezésének, gépi felszerelésének, járművekkel történő ellátásának szüntelen javítását, s mindez csak a megyei tanácsok anyagi támogatásával biztosítható.

A járási hivatalok művelődésügyi hatásköréről és feladatairól intézkedő miniszteri utasítás előírja számukra a helyi tanácsok fenntartásában működő, *járásai feladatokat ellátó művelődési intézmények területi munkájának irányítását*, segítését, ellenőrzését. A járási hivatal kötelessége a járási művelődési autó munkatervének, programjának jóváhagyása, tevékenységének irányítása, az intézmény költségvetésében a területi feladatok ellátását szolgáló pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése.

A területi munka színvonalának állandó emelése érdekében nagyon fontos, hogy a járási könyvtárak ez irányú munkáját a megyei könyvtárak a jövőben még jobban kísérjék figyelemmel és részükre adják meg a lehető legnagyobb szakmai támogatást.

A járási tanácsok megszűnése, a járási hivatal működési gyakorlatának kialakulatlanlansága, a községi tanácsok hatáskörének bővülésével együttjáró lehetőségek esetleges túlértékelése, az intézményfenntartó személyében bekövetkező változás, a még nem véglegesített éves pénzügyi tervek, a helyi tanácsoknál és az intézményeknél végbe menő személycserék mind-mind olyan tényezők, amelyek átmenetileg zavart okozhatnak a járási könyvtárak területi tevékenységének folyamatosságában, akadályozhatják annak hatékonyságát. Ezek esetleges kedvezőtlen hatása azonban csak átmeneti lehet. Hosszú távon közigazgatási reformunk fő célkitűzései — a demokrácia szélesítése, a helyi öntevékenység kibontakoztatása, a munka szakszerűségének emelése, az irányítás és ellenőrzés hatékonyságának javulása — minden bizonynyal kedvezően befolyásolják majd a lakosság kulturális ellátásában és a szakmai-módszertani tevékenység fejlődésében oly fontos szerepet betöltő járási könyvtárak munkáját is.

Sárdi Lajos

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 60. születésnapja alkalmából, eredményes munkájának elismeréséül *Sallai Istvánnak*, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ fősztályvezetőjének a MUNKA ÉRDEMREND ezüst fokozata kitüntetését adományozta.